

ПИЈЕМОНТ

Директор: Бранко Божовић

Оснивач: ЉУБОМИР С. ЈОВАНОВИЋ

Уредник: Коста М. Луковић

Кратка радост

Бечка штампа ударила је на велика звона, како је Србија прегажена, како... но није потребно да се набраја све што су на балладу измислили. Повод за све те измишљотине дала је једна операција наше војске, чији су заповедници нашли, да је потребно, да се напусти Мачва и Поцерина.

Очевидно, за напуштање овог дела наше уже отаџбине мора да су постојали веома важни разлози. Али у колико је нама познато ови разлози само делимично припадају бројној надмоћности непријатеља. Да је овај терен напуштен поглавито зато, да би се наше шансе у овој борби довеле до врхунца и да би наша непобедна војска са што мање губитака а што потпуније уништила противника, показале се ускоро на пољима Колубаре и Тамнаве.

Сатрвени у Галицији, Аустро-Мађари су са пуно пажње пратили догађаје, који су се низали у току „освајања“ Србије. Пад Ваљева довео је њихове наде и жеље до крајности и они су поред прегажене Србије у својој машти гледали и поражену Русију. Ауфенбергови извештаји у њих су изазвали преставу, да је са Србијом свршено.

Али сада се окреће лист. Дошавши има већ десет дана до Колубаре Аустријанци нису могли да напредују ни стопе. Сви њихови покушаји да своје напредовање наставе пропали су, а до Аранђеловца и Младеновца долазили су само заробљени Аустријанци. Напред нису могли а њихов противник све снажније показује вољу да их врати откуда су дошли.

Међутим са Карпата почињу стизати све неповољ-

нији гласови. Руси прелазе Карпате и радост због успеха у Србији, која је досад сједињавала Аустријанце и сад је почела да се губи. Мађарски патриоти траже од бечке владе, да остави у Мађарској довољан број домова, хонведа, који ће моћи да зауставе руску навалу. Највиђенији мађарски политичари одржали су један састанак, на коме су изразили своју жељу за миром. Граф Апоњи чак милосрдно додаје, да ће напаћена Србија примити скромне услове, које би јој Аустрија предложила, да би се дошло до мирног исхода!

Исти, Мађари, који су још недавно клицали кад су чули за „победе“ над Србима, сад показују, да би радо пристали на мир. Ко ће веровати, да су Мађари спустили тон због својих победа? Ми, Срби нећемо, нити ће и ко други. За нас ова епизода из мађарског политичког живота има само у толико занимљивости, што она баца нарочиту светлост на расположење Мађара. Види се, да радост због „победа“ над Србима није била на тако чврстој основи кад су се тако брзо расхладиле. Освајање Србије није текло онако, како су то очекивали после Ваљева.

Наша је победа несумњива. Досадашње држање наших, па и аустријских трупа, то нам гарантује. Ми са пуно вере гледамо у будућност. У нашој вери, још нас више утврђује слаба вера код наших противника, чија паника најбоље демантује све гласове о аустријским победама над нама. Глас, да Руси долазе, мора да изазове страх у Мађарској. Али тај глас пада истовремено, кад и глас, да Срби нису разбијени, да не само

нису отишли, него су спремни да пођу напред.

А наша ће непобедна војска убрзо поћи напред.

РУМУНИЈА ПРЕД АКЦИЈОМ

— Наш специјални извештај —

Ниш, 13. новембра

Овде су стигле вести из Букурешта, да се тамо очекује ступање Румуније у акцију против Аустро Угарске. Тај преокрет у држању румунске владе приписује се великом обрту на источном ратишту: немачком поразу код Лођа и руском продирању у Угарску.

Објава рата ствар је не дана, него часова.

Р.

Енглеске финансије

— Говор лорда Аскита —

У Доњем Дому Аскит је изјавио да војни расходи Велике Британије износе милион фуната стерлинга дневно, што не прелази предвиђену суму. Кредит од 225 милиона фунти стерлинга покриће трошкове до априла и тај новац стоји на расположењу влади.

Аскит је објаснио да је цело кредит за покриће енглеских војних трошкова употребљен и за давање зајмова другим државама. Белгија је узела 10 милиона фунти стерлинга, Србија 800 хиљада фунти стерлинга, а 30¼ милиона фунти стерлинга дато је на зајам Јужној Африци, Аустралији, Новом Зеланду и Канади.

Раније вотирани кредит од 100 милиона фунти стерлинга утрошен је на војне потребе, за зајам савезницима и за снабдевање Енглеске храном, а особито шећером.

Руси у Мађарској

— Званична бечка потврда. —

Букурешт, 13. нов.

Званични извештај аустро-ског министарства војног признаје, да су Руси преšli преко Карпата и стигли до Унгвара.

У Бечу и Пешти је завладала велика паника.

Деоба Турске

— Смрт „болесног човека на Босфору“ —

Нариски лист „Глоб“ пише о будућности Турске ово: „Источно питање биће за свагда решено потпуним изгнањем Турака из Европе. При подели Турске неће бити никаквих несугласица међу савезницима. Енглеска неће имати ништа против, да Цариград и турска Јерменија потпаду под руску власт. Француска ће добити Сирију и протекторат над Светим Местима. Уступање Грчкој острва поред анатолијске обале извршиће се по историјском и етнографском праву Енглеска ће коначно добити Тракију и долину Еуфрата“.

Португалија за рат

— Историски дан у Лисабону —

Лондон, 12. нов.

Јављају из Лисабона, да је конгрес, пошто је саслушао говор председника министарства, упућен сенаторима и посланицима, усвојио једнодушно законски пројекат, којим се овлашћује влада да се умета у садашњи међународни сукоб, у време и на начин како са сходно нађе, у сагласности са енглеским савезом.

Указ о делимичној мобилизацији изаћиће сутра или преко-сутра.

СИТУАЦИЈА

— Кратки извештаји са свих бојишта. —

Београд, 13. новембра.

Пошто смо одбили неколико снажних непријатељских напада, наш је положај врло повољан.

Битка код Лођа још траје. На фронту Ченстохов—Краково акција се развија у руску корист. Сви аустро-немачки покушаји, да пређу у напад, пропали су.

На највећем делу француског фронта немачка артилерија показала је мало већу живост него иначе. Иначе нема промена. Густа магла отежава операције.

Енглеске и индиске трупе заузеле су пристаниште Басру на Шат-ел-Арабу.

Пред Дарданелима

— Акција савезничке флоте. —

Енглеско француска флота, продужујући своје операције у Дарданелима, отпочела је бомбардовати утврђење сароског залива. Овај залив, који се налази између западног дела галипољског полуострва и европске обале турске, даје могућност за напад дарданелских утврђења и града Галипоља са запада. Овде је вероватно савезничка флота имала посла са булаирском утврђеном позицијом, која прикрива западну обалу галипољског полуострва и спречава прелаз преко њега.

Како ова утврђења не представљају јака и модерна утврђења није их тешко заузети, јер енглеско-француска флота има велике топове, који гађају на великој даљини. Међутим ми не знамо да ли је ово бомбардовање демонстрација или припреме за прелаз војске у тој области. Могуће да је то обично извиђање имало за циљ да испита јачину тих утврђења, или су за помоћ Немцима Турци подigli овде нове топове, сем старих градских и пољских топова.

„Амапу“

То је било прошле зиме, у јануару... Отишао сам на један дан из Бордигера у Ђенову. Имао сам да свршим нека посла. Пошто сам свршио посла, нисам знао шта да радим, како да проведем време до поласка ноћног воза. — Нисам хтео да идем у оперу, јер група уметника у овој сезони, према новинарским критикама, није била славна и „хугеноти“ су доста рђаво извођени.

Друго позориште није радило. Већ ми је досадило да шетам по старим варошким улицама, јер је било доста влажно и хладно.

Ја сам застао пред улазом кафе-шантана, обасјаног електриком. Велика плаката објављивала је да ће се приказивати знаменитости из целог света. Ту су били и Црнци — ексцентрични из Занзибара, и Јапанци — изванредни гимнастичари, све могуће

певачице, комендијашки и т. д. и т. д....

Међу осталим тачкама пала ми је у очи једна, штампана великим црним словима:

„Бразилијанска игра Амапу. Изводиће је чувена француска играчица Регина Јернон, која је ову игру и измислила, са својим партнером Полом Дјустом.“

Не сећам се, да ли ме је то име заинтересовало, али ја сам, да би провео време ушао у салу и сео сам за један сто, поручио сам вино и гледао.

Не могу да кажем, да ми се ово шаренило, шумни калеодоскоп, који сам скоро два сата гледао, особито допаде. Готово ми је досадило. Сви ови Јапанци, Црнци, клоновни, рецитатори и вештачи заморили су ми вид и слух. Ја сам већ хтео да напустим салу и лупио сам о сто да платим, али мој поглед опет ладне на „амату“. Ја сам слушао о овој чувеној бразилијанској игри и решио сам да останем да је ви-

дим, тим пре, што није требало дуго чекати.

После појаве неке португалске, и сувише дебеле певачице, била је кратка пауза, свакако за то, да би припремила гледаоце за идућу тачку. Али публици, која је била састављена већином из сталних посетилаца стаде непрестано лупати ногама, ударати штаповима по столенима и промовати:

— Амапу, Амапу!

Малени оркестар се уозбиљи, контра-бас тихо загуди. Њему се придружи фагот, потенцирајући јачину делодије. Изненада у томе дуету проби се жалосна мелодија виолинчела, зајечеше виолине, али њихова појава ни у колико не умањи мрачан колорит, него га на против још више појача. Ја нисам могао да претпоставим да се може играти по таквим тужним мотивима, који су парали уху чудноватим дисонанцама. Набини се појави витка, млада девојка. Лице јој је било мирно,

чак по мало тужно. Иза побочне кулисе приближавао јој се њен партнер, црнокоши младић, прави тип Италијана. Он је узе за руку, пребачену преко бедара, и пажљиво будући свестан њене узвишености, вештим покретима паде на под. Но играчица не паде, него се пови назад при чему њене свилаче косе додирнуше под и она се одмах затим исправи, као под утицајем електрике, заврте главом и посматраше свога партнера.

Тај гест изазва допадање, али се шумни плесак не чу, него повали само пролете „браво"! Игра поче.

Тужна мелодија пређе у страшно. Ватрени акорди откидали су се свјак оркестарских, који су сада заглашавали остале инструменте. Још пре једног минута озбиљно лице играчице преобрази се. Бледило ишчезе, очи се раширише, веома румене усне биле су полуотворене, које је покатад

грицкала својим белим зубима; плећа која су била покривена жутом свилом карактеристичног бразилијанског костима, подрхтавала су. Игра је све више и више занимала гледаоце, који су заборавили своје чаше и који нису обраћали пажњу на цигаре које су се гасиле и који нису скидали очи са витке као змија, младе играчице. Недалеко од мене, у првом реду, готово до самог моста, који је био намештен од бине до сале, по коме су глумци и глумице час се пењали час се спуштали, седео је човек румених образа. Шешир му је био забачен у назад, сиве очи биле су управљене на бину, и он је по танку музику ударао руком по столу, док је лева рука држала запалену цигару.

Упоредо с њим седео је његов друг, сувољав младић, тако исто плав, са подигнутим ала кајзер брковима и са лицем, које се осмехивало. На њему је била осуша матроског кроја. Лице му

Неутралност Грчке

— Шта Енглеска и Аустрија нуде Грчкој —

У страним политичким круговима уверавају да су у последње време вођени преговори између Енглеске и Грчке, односно помоћи Енглеској у операцијама против Турака у Египту.

Енглеска је веле, обећала Грчкој за то острво Кипар. Аустријски посланик у Атини, радећи на томе да Грчка остане неутрална, предложио јој је неприкосновеност Халкидишког полуострва и обећао је да ће радити на успостављању добрих односа између Грчке и Бугарске по македонском питању.

Кнез Трубецкој

— Нови руски посланик на нашем двору. —

Ниш, 12. нов.

Луче је јављено из Петрограда да је новонаименовани руски посланик на српском двору кнез Трубецкој, пошао из Петрограда за Ниш. Кнез Трубецкој је лични пријатељ садашњег руског Министра Спољних Послова Сазонова. Његово постављење за посланика на српском двору пред сам почетак српско-аустријског рата доводи се у везу са жељом Тројног Споразума, а нарочито Русије, да се оклоне све сметње српско бугарском зближењу. Овде се верује да ће кнез Трубецкој, одмах отпочети преговоре са нашом и бугарском владом у циљу што већег српско-бугарског зближења.

Ко је крив

Анкета због разбацивања мина

Лондонском листу „Дејли Телеграфу“ јављају из Њу-Јорка да је посланик Сједињених Држава у Лондону добио од своје владе наредбу да испита, која је од ратујућих страна разбацивала мина по Северном Мору.

„Невјорк Хералд“ саопштава да ће се такве инструкције послати, ако нису већ послате, посланику Сједињених Држава у Берлину.

У Сједињеним Државама верују да су већину мина наместили Немци.

Када сврше ову формалну анкету, Сједињене Државе упутиће влади оне земље, на

је било и сувише опалено, његова лева рука, извучена из манжетне била је тетовирана.

По општем изгледу рекло би се да је поморац. Оба су се пријатеља и сувише гласно разговарала немачки, не либећи се да показују прстима на публику, а кад је Француз започео да игра, гласно се засмејаше и почеше да лупају ногама.

Публика је обраћала пажњу на њих, ућуткивала их, но они се на то не освртају и презриво гледајући на оне, који су седели иза њих, продужише своја исмејавања, која су изазвала примедбе.

Амапу је и мене занимала. Оригиналност музике, страственост и гипкост покрета играчице и њено некано живљавање у игру очаравало ме је. Када је она свршила игру и када су се разлегали громки аплаузи, ја сам се за све време налазио под тим утисцима тако, да сам волео да она понови игру, особито почетак, који је био тако мрачан, да би се чак могло

коју пада сумња да је разбацивала мине, ноту у којој ће се тражити да се уклоне мине, како би могле слободно да се продужи трговина са Холандијом и Скандинавијом.

КАКО НЕМЦИ ЛАЖУ

— Свој пораз разглашују као победу. —

Петроград, 11. новембра.

Колико немачки званични извештаји заслужују вере, може да докаже овај извештај пруског генералштаба, који је веома кратак: „Новембра Руси су освојили у источној области језера једно пољско утврђење са топовима, али у коме није било људи.“

Овај коминике циља на редут код села Пшикоп, који је ноћу 4. новембра у великој борби освојила једна чета сибирског пука, под командом капетана Осипова. Сутра дан је непријатељ концентрисао на редут јаку ватру из хаубица великог калибра и вршио је четири часа учестале нападе, да би повратио редут. Немачке колоне су у томе нападу биле приморане да уђу у превлаку између језера Бувелно и Војнов, јужно од језера Левентина. Та превлака, која је широка највише до 400 корака, представљала је гомилу поубијаних Немаца. После јаке и огорчене борбе одржали смо тај редут.

У Јегејском мору

— Заштита америчких интереса —

Беч, 11. новембра.

„Рајтерова Агенција“ јавља из Вашингтона, да је секретар морне овласти команданта оклопњаче „Тенесе“ и „Норд Каролине“ да евентуално интервенишу ради заштите интереса Американа у Турској. Амерички официри ће пак имати да воде рачуна о тешкој ситуацији, коју је створио рат и о жељи Сједињених Држава, да се придржавају строгог неутралитета.

Пропаст ћесаревих хусара

— Козаци су исекли најбоље мађарске коњанике —

Саопштавају о очајној борби коју су водили на галицијском фронту козаци са царским мађарским хусарским пуком. Дански дописник Јенсен, који се налазио при аус-

рећи груб...

Не гледајући на сва изазивања и узвице „Фбра!“, уморна Францускиња само је одречно климала главом и ширила руке.

Ја сам разумео, да она није била у стању да понови игру, јер моменат екстазе био је већ остао. Лице је опет побледело и њене тамне очи нису више светлеле...

Уморан поглед играчице опази нечији знак у дубини сале и она се одмах упути к нама преко мостића.

Само што је играчица сисхла с мостића, млади Немац погледа изненада играчицу и викну:

— Ти сада играш, да би дала новаца као контрибуцију нама Немцима!?

Францускиња одједанпут застаде. Она се опет променила, јурну јој крв у лице, очи јој сада нису биле пуне нежне страсти, гореле су великом мржњом, прса су брзо дисала и спуштала се, и лупила својим свиленим ципела-

тријској војени, саопштава, да су мађарски хусари били са свију страна опколени козацима и били су изложени страшном нападу. Козаци су нападали као лавови. За време ове страшне борбе погинуо је принц Аренбург и само зато што се његова рођена сестра принцеза Гизела узбунила због његове смрти, сазнало се да пук више није постојао. Пук је уништен до последњег човека.

Немачка шпијунажа

— Ухваћен још један шпијун. —

Где нема немачких шпијуна... На једној енглеској лађи, која је приспела пре неколико дана у Марсељ са последњим одредом индиске војске, сакрио се немачки шпијун Џон Суливан, који је ушао у лађу код Мадраса.

Шпијун је био ухваћен још на путу и био је одмах затворен, а затим после испита обешен на палуби. Труп кажњеног шпијуна био је бачен у море.

Суливан је почео радити у Индији у корист Немачке још два месеца пред рат.

Пропаст Остенде

— Немци и сувише задужују савезнике —

Дан рођења белгијског краља Немци су обележили рушењем Остенде, коју су напустили. При одласку немачки инжењерци разрушили су чувен, Казино, две гостинице, велики број приватних вила, које су припадале представницима енглеског и француског племства. Они су опљачкали ствари из дворова, који су припадали крунисаним лицима. Као бања Остенда је за дуже време неупотребљива.

Румунија и рат

— Решење румунске конзервативне партије. —

На једној од последњих седница конзервативне странке, која се састала да претреса питање да ли Румунија треба да ступи у рат, вођа партије Маргиломан изјаснио се за подржавање политике садање владе, да Румунија не треба да ступи у акцију.

Бивши војни министар Фили-

ма о под.

Играчица је скочила као птица грабливица с гране.

Она застаде пред Немцем и удари га свом снагом по образу. Шешир му је пао с главе. Безобразник, не очекујући тако шта, забеземну се.

Његов друг скочи на играчицу и снажно је стеже за руке, јер се плашио, да ће поновити удар.

— Ђубре француско! Сви сте ви такви! Добро ћете добити од Немаца!

Он је говорио шапатом, гутао је речи и изгледало је да бира речи, које би изазвале већи утисак.

Сви посетиоци пришли су смелој Францускињи.

Тешко је било ма шта разликовати у том хаосу од вике „браво“, које се чуло као одобравање и задовољство што је Немац посрамљен....

— Руке к себи! Не смете да је држите! — викну један посетилац, који је седео близу Немаца. Талијани ослободише играчицу

песку изјавио је, да га је Маргиломан недавно хтео убедити, да је у интересу Румуније да ради са Аустријом и ради да се агитације у том смислу код народа, уверавајући да је и краљ Карол био присталица такве политике и показујући телеграм цара Виљема, у коме се јавља да Немци улазе у Париз 1. септембра.

После неколико говорника донесена је оваква резолуција:

„Консервативци, одобравајући рад свога вође, ипак желе да Румунија изађе из неутралности.“

„Ла Румани“, орган Таке Јонеска, шефа румунске конзервативне демократске партије изра-

жава се против мишљења Маргиломана, да Румунија може одржавати пријатељске односе с обе групе европских држава.

„Ово гледиште — пише „Ла Румани“, — није толико погрешно и недостојно, али може да буде судбоносно за краљевину и румунске идеале. Свака је веза прекинута између Румуније, Аустрије и Немачке. Румунски народ мора да изађе из садашње кризе увећан и снажан. Судбина Румуније данас је неопходно везана са победом Тројног Споразума и она је дужна да узме учешћа у тој победи.“

Са нашег ратишта

(Извештај Врховне Команде)

НА ФРОНТУ ЛАЗАРЕВАЦ--МИОНИЦА

Крагујевац, 13. новембра

У току 11. новембра продужили су се бојеви на фронту Лазаревац—Мионица. Нарочито су упорни бојеви били на левом крилу овога фронта и на положајима југо-западно од Лазареваца. Ови бојеви немају још досада пресудног резултата.

УСПЕШНЕ БОРБЕ КОД РОГАЧИЦЕ

Истог дана вођене су успешне борбе код Рогачице са једном непријатељевом колоном.

НА ПОЛОЖАЈИМА ЗАПАДНО ОД МОКРЕ ГОРЕ

На десној обали Дрине, западно од Мокре Горе није било озбиљнијих сукоба с непријатељем.

НА ДРУГИМ ФРОНТОВИМА

На осталим фронтovima није се десило ништа значајније.

Финансиски чиновници

Обзнана Министарства Финансија

Нема броја званичних новина у којима не изађе обзнана Министарства Финансија којом Министар Финансија позива чиновнике и службенике финансиске струке, који нису војни обвезници да морају остати на својим редовним дужностима, у месту седишта надлештва, при коме се налазе. У Београду су остала нека финансиска надлештва која од почетка објаве рата стално функционишу и своју дужност редовно отпра-

вљају, а ти неки чиновници и службеници свих надлештава гапустили су своју дужност не јавивши се својим старешинама и данас не долазе на своју дужност. Кад су старешине ових надлештава то д стањале Министру Финансија, односно појединим одељењима Министарства, преко овога је се прелазило ћутке, што значи да и данас у овим тешким данима има и редаба, које за поједине привилегисан личности у државној служби не важе, и онда је ова обзнана Министра Финансија била са свим излишна сем ако су хтели да њома поуне лист.

из руку поморца и били су готови с њим да се разрачунају.

Али у вестибилу већ чу познато звиждање полицајаца, које је одмах позвала администрација овог малог позоришта.

Нисам хтео да се мешам у ову ствар и користећи се општом забуном изађем из сале, тим пре што до поласка мог воза није било много времена.

Недавно сам у једном француском листу прочитао ово:

„Наша позната играчица карактерних игара госпођица Регина Еркол, као и многе друге уметнице, решила се, да за време рата, као достојна кћи Француске, остави позорицу и ступи у милосрдне сестре, да би нашим рањеницима указивала негу.“

Преда мном, као жива, понови се јануарска сцена у ђеновској концертној сали.

Сетих се играчице, оног што ју је увредио, немачког чиновника не фирме, како су то јавили у ђе-

новским листовима; његов друг био је помоћник капетана на једном пароброду немачког лојда.

Доцније сам сазнао, да је шамар, који је Немац добио, остао без нарочитих последица. Скоро сви посетиоци дошли су на суд као сведоци и изјаснили се у корист француске уметнице.

То ми је испричао један ђеновски журналиста, који је становао у истом пансиону где и ја.

Вест, да је Регина ступила у милосрдне сестре прошла је кроз листове и ја сам је понова заборавао.

Али пре неки дан дође ми до руку један од најновијих бројева једног енглеског листа. Дописник тога листа, налазећи се у армији ђенерала Френча, описивао је појединости ратног живота код Енглеза, па је узгред мало говорио и о Белгијанцима и Французима.

Ево шта сам прочитао:
„У нашој логорској болници Црвеног Крста налазе се, сем наших храбрих сународника, многи

Живот у Чачку

— Добеглице. — Схватање дужности Чачана према бегунцима. — Трговци и цене. — Рањеници; војвода Миљивоје Динић. — Живот у Чачку. — Корзо. —

Чачак, 12. новембра.

Све наше пограничне вароши, имајући пред очима ужасну судбину Шапца, Лознице и Љубовије, доста су се узнемириле сада, приликом премештања бојишта на нашу територију. Тако становници Шапца, Ваљева, Београда па и Ужица, као и оближњих села ових вароши, добегли су и у ову варош.

И Чачак, иначе жива варош, добио је сада изглед Крушевца, Ниша, Крагујевца и осталих вароши, где се настањавају бегунци. Само је велика разлика како су овде примљени бегунци, а како у Нишу и Крушевцу: овде су грађани правилно схватили своју дужност према невољним грађанима, примајући их као родбину, а не као добре муштерије, које долазе у излет ради задовољства, како су то, изгледа, схватили Нишлије и Крушевљани.

Тако исто трговци и остали продајци дају пример трговцима других вароши: цене роби и намирницама ни мало нису повишаване, те бегунци у овој вароши могу лако да проведу време до свога повратка домовима.

Рањеници по болницама добрље лече и негују. У окружној болници, која је мало подаље од вароши, налази се тешко рањени познати јунак Миљивоје Динић, комитски војвода, који је после рата добио потпорнички чин, у знак признања за његове подвиге у Македонији пре ратова, као и за храбро држање у оба прошла рата. — Из болнице се евакуишу излечени рањеници, да би се могли примити нови, из последњих бораба.

Живот у Чачку тече доста весело; по кафанама стари и озбиљни грађани с великим интересовањем прате догађаје са пуно псуздања у своје који, поред великог задатка, бране и своје домове. У вече има по мало и седељки.

И корзо је овде прилично жив, и после пет часова могу се видети лепе Чачанке, које се, сигурно после рада по болницама, шетају по простору испред хотела „Крен“. Тајо.

Дневне вести

Народна Скупштина

На идућој седници Нар. Скупштине, која ће бити 17. или 18. окт. м. биће поднет извештај верификационог одбора, о попуњавању празних посланичких места.

Честитка Цару

Јављају нам из Ниша, да је председник Министарства г. Пашић, упутио најсрданију честитку Цару Николи, у име владе и Српског Народа на великим руским победама код Лођа.

Повратак г. Пашића

Председник Министарства г. Пашић, који се бавио ових дана у Крагујевцу, вратио се јуче у Ниш.

Монополски указ

Подписан је већи указ о постављању чиновника у Управи Државних Монопола.

За управника прве класе у главном стоваришту непрерађених дувана у Нишу постављен је г. Алекса Богатинчевић управник исте класе главног стоваришта у Београду.

Проношење лажних гласова

Министар Унутрашњих Дела послао је распис свима окружним начелницима, да се најстрожије кажњавају сва грађанска и војна лица која проносе разне узбудљиве гласове.

Снег у новим крајевима

Јављају нам из Скопља, да је тамо нападао тако велики снег, да су жице телеграфске и телефонске између Ниша и Скопља биле прекинуте на неколико места.

Трстеник за Црвени Крст

Пододбору Српског Друштва Црвеног Крста у варошици Трстенику приложили су грађани из Трстеника 1590.60 динара. И ако мала варошица, показала се много боље него многе наше велике вароши.

За пострадале породице

Главни Одбор Краљевине Србије за помоћ војним обвезницима и пострадалим у рату послао је за пострадале породице преко пододбора за округ моравски 3.000 динара, за пододбор нишки 1.000 динара, велешки 500 динара, скопски 500 динара. Сем тога послато је топла одела.

Његово Високопреосвештенство Митрополит Господин Димитрије о својој слави Св. Архангелу Михаилу послао је 200 динара.

Г. Ђока Павловић, трговац из Београда, члан фирме Месаровић и Павловић послао је Главноме Одбору 600 динара.

ТЕЛЕГРАМИ

† Кардинал Кавалари

БЕЧ, 11. новембра. — Јављају из Венеције, да је кардинал Кавалари умро.

Аустро-италијански преговори

АТИНА, 12. новембра. — Јављају из Рима, да је тамо стигао италијански амбасадор у Бечу, Аварна.

Судар на мору

БЕЧ, 11. новембра. — Јављају из Копенхагена, да се дански преоброд „Англодан“ сударио у водама код Фалстерво са једним немачки торпиљером, који је био јако оштећен и имао једног погинулог, два тешко и више лако рањених.

Последње вести

Руска победа код Лођа

Петроград, 12. новембра.

Борба код Лођа још траје. Велике масе Немаца, које су 7. новембра упале у предео Стриков, Бжежињи, Кољушки, Згреж, притиснуте су са свих страна од наших трупа, чине сад надчовечанске напоре да прокрче

себи пут на северној страни овога предела. На југу од станице Кољушки разбијене непријатељске јединице лутају. Имамо заробљеника, више топова, тешке и пољске артиљерије. Имамо убеђење да борба код Ловича од 11. новембра иде на нашу корист.

Петроград, 13. новембра

Руси су одржали сјајну победу над Немцима око Лођа. Заробили су цео један корпус са артиљеријом и комором. Борба још траје; још један корпус је опкољен.

*

Ова је победа од капиталног значаја за ток европског рата, јер су сад Руси добили несумњиву и изречену надмоћност над Немцима. Покушај генерала Хинденбурга да пробојем руског центра поправи очајно стање аустро-немачких армија сада је потпуно пропао. Не само да није добијено ништа, него је немачка војска претрпела дефинитиван пораз, после кога Руси могу марширати на Берлин.

Као што се види Руси хоће да докажу, да генерал Хинденбург поред доктората правних, техничких и филозофских наука нема никако изгледа, да постане и доктор војних наука.

ВЕЛИКИ РУСКИ ПЛЕН КОД ЛОЂА

Ниш, 13. новембра,

Према телеграму из Петрограда Руси су запленили код Лођа. 36 пољских батерија; 8 хаубичких батерија; 2 опсадне батерије; целу комору и штаб немачког корпуса. Рад.

На Кавказу Турци отступају

Петроград, 12. новембра. Службено

У правцу Ерзерума наше трупе настављају да гоне главну масу разбијене турске војске, при чем су заробиле врло много војника и заплениле кара и ратне муниције. Путови, на којима се Турци туку повлачећи се, прекриљени су лешевима турских војника који су помрли од хладноће. Према једногласним исказима турских заробљеника, турске трупе журе се да се повуку иза утврђења у Ерзеруму.

Аустриски пораз под Краковом

Петроград, 10. новембра

У борби на фронту Ченстохов—Краково наше трупе опкољавају знатне снаге аустриске. На овом фронту заробили смо једног генерала, 40 официра и 3500 непријатељских војника. Запленили смо три трена и митраљеза.

Код једног излаза у угарској равници заузели смо село Кониња.

Потопљена подморска лађа

Берлин, 11. новембра

Према званичном саопштењу енглеског адмиралитета од 10. новембра, подморски брод № 18 потопљен је. Потопио га је један енглески извиднички брод на северној обали Шкотске. Према једној вести „Рајтерове Агенције“ контра торпиљер „Гари“ спасао је три официра и 23 човека од посаде. Један човек се удавио.

херојски Белгијанци. Стицајем прилика морали смо примити и неколико тих зверова, непријатеља цивилизације, Немаца.

„Кад сам ја посетио болницу, у њој их је било дванаесторица. Они су се према нашим милосрдним сестрама понашали заповеднички, као да су они били тамо господари, те да могу наређивати. Кад сам то приметио главном хирургу, он ми је са својим обичним меким осмехом одговорио:

„Ах, не заборављајте, да су то рањеници, да они пате.

„Нисам се потпуно слагао са његовим мишљењем. Они су учинили да други пате много више. Гледајући те зликовце и нехотице сам се сетио на зверстава, која су они извршили у Белгији.

„Учинио ми се, да само Енглези могу имати толико милосрђа, да негују ове варваре. Ја сам то одмах рекао нашем хирургу.

„Моје поштовање према нашим сународницима веома је велико и ја се клањам пред њихо-

вим пожртвовањем, — одговорио ми је хирург, — али морам да будем праведан и према женама других народа.

„Зар ви у лазарету имате милосрдних сестара других народности?

„Да, неколико Белгијанки и две Францускиње...

„И хирург ми показа место, где су се налазиле странкиње.

„Белгијанке су имале да негују а можда су нарочито замолиле, своје сународнике. Једна од Францускиња превидела је руку нашем Шкотланђанину, баш кад сам улазио у то одељење, а друга је стајала крај једног рањеног Немца.

Ја приђем к њој. Она је Немцу у тај мах давала да пије. Њему је десна рука била отсечена, а једна страна главе биле је у завоју. Мени несимпатичне немачке црте јасно су се показивале на том бледом, али прилично пуном лицу.

„Нисам могао префутати своје утиске.

„— Зар ви, мис, не осећате мржњу?... Он је можда убио ваше пријатеље, опљачкао домове ваших блиских, унео бол у њихове породице?...“

„Францускиња подиже на мене свој поглед и мирно ми одговори тихим гласом:

„Против тога не могу ништа рећи, сер, — он је можда све то учинио, али сада ја у њему видим само човека, који пати, коме се мора безусловно помоћи, заборављјући на све увреде. То је Христова заповест...“

„Ја јој се ћутке поклоним и бацивши последњи поглед на Тевтона, коме је једно око било затворено, одем даље...“

„Имам да додам још једну ситуацију. Другарица ове француске милосрдне сестре саопштила ми је ово:

„— Случај, чудни стицај прилика, назовите како вам вољз, али моја другарица и рањени Немац сrekli су се једном раније и тај сусрет није био најпријатнији...“

Она му је ударила шамар због његовог безобразлука, дрскости и изазивајуће примедбе о њеној отаџбини. Та је милосрдна сестра — позната уметница Регина Еркол“...

Такав је био епилог оне бурне сцене, коју сам пре једне године видео у Бенови. Чисто бих рекао, да ни најживља машта романтијера не би могла измислити тако благородан саршетај.

Јури Чајев.

РАТНА ПОШТА

Моли се сваки онај, који буде што знао о Сави Степановићу, редову I батерије, I дивизиона, III артиљеријског пољског пука, из Београда, нека јави његовом ујаци Алекси Илићу, типу рафу, уредништво „Пијемонт“, Београд.

Ревизорима

Уредништва: „Пијемонт“, „Полишица“, „Правда“, „Делеша“, „Стража“ и „Мали Журнал“ опомнију све своје ревишоре да без икаквог изговора на данашњу ситуацију одмах пошаљу обрачуне и што најдаље до 15. овог месеца. После одређеног рока извињења се неће никаква примати и лист ће бити обустављен сваком ревишору који не буде савесно одговорио својој дужности.

Претплата на „Пијемонт“ стаје један динар месечно.

„Савиначка Касина“ Филијал кафане „Руског Цара“

Један део чувеног подрума код „Руског Цара“ са свима домаћим и страним винима („Рујица“ црно и бело карловачко, жупско, ризлинг, бордо, медок и т. д.) пресељен је у „Савиначку Касину“, коју је узео под закуп Владимир Радовић, ресторатер код „Руског Цара.“

Како је у овим приликама и за грађанство на Врачару потребна једна кафана која ће их задовољити у свако доба добрим пићем и гујном, закупац кафане „Руски Цар“ сматрао је за своју дужност, да узме под закуп и „Савиначку Касину“ да би својим поштованим посетиоцима којима је сада немогуће долазити код „Руског Цара“ дао могућности да у својој непосредној близини имају кафану првога реда.

Одлична и најбоља кујна код „Руског Цара“ даје поштованом грађанству на Врачару потпуно уверење да ће и „Савиначка Касина“ располагати истом кујном и свим удобностима које има кафана и ресторација „Руски Цар.“

Цене најумереније

Јавна захвалност

1-ог ов. м. идући Пожаревачком улицом овде у Београду, изгубио сам буџелар у коме је било 410—дин. у српским новчаницама.

Овај је новац нашао г. Никола Везецковић, типограф оvd. и пошто је у буџелару била и моја физит карта то је г. Везецковић одмах потражио мене и предао ми новац.

Када сам г. Везецковићу понудио извесну награду за ово његово племенито дело он је и то одбио са подсмехом рекавши ми: да он као Србин зна у каквом се стању данас налази сваки војник па и ја, и одбио је награду.

Немајући друга средства да се овом честитом Србину заблагодарим, ја му овим путем изјављујем захвалност те да свет види каквих честитих грађана има и да свима ово послужи за пример и углед.

Риста Ђокић
жандармер. наредник

2-2

Молим сваког оног који би ма шта знао да ми јави за моју сестру Невену, жену Цветка Илића предузимача из Ваљева, која је са мајком и троје деце пошла 29.-X из Ваљева, али не знам куда на адресу Милошу Јовановићу богослову кафана „Талпара“ — Краљево.

2-5

Настојник

Владимир Станојевић грађевинар станује у кафани „Ужица“, нуди се за настојника и оправку кућа за скромну награду.

4-5

У кафани Панте Костића

КОД

Вука Караџића

(СКАДАРЛИЈА)

Преко целог дана точи се свеже пиво (чаша 0.20, кригла 0.30 п. д.) велики избор природног пића и српских мезелука. — Услуга брза и тачна.

10-21

„Пијемонт“ прима огласе по умереној цени.

‘ПОМОДНО ГАЛАНТЕРИСКА РАДЊА

Душана В. Пешчића

— НА ТЕРАЗИЈАМА —

препоручује поштованим муштеријама велики избор капуљача, подкошуља, зимских шешира и другог разноврсног зимског веша.

Цене умерене и строго утврђене.

4-5

Готово је и ДРУГО ИЗДАЊЕ сасвим допуњена са свима местима ЦЕЛОКУПНА КАРТА

Европског ратишта

ЦЕНА КОМАДУ

једнобојна три гроша, у бојама један динар КЊИЖАРА

Косте В. Илића

преко пута Новог Двора уз поручбину и новац треба слати упутницом.

5-5

Изгубљена

Пре два дана на путу од Управе Фондова до Цветног Трга изгубљена је једна пензиона књижица са 40 динара у папирном новцу. Моли се сваки онај које буде нашао да је донесе у уредништво овога листа пошто је то књижица једне сасвим сироте жене са петоро деце.

3-3

Капци од артије

Већа количина капака од артије продаје се. Упитати уредништво „Пијемонта“ — Краљ Александрова бр. 12.

13-

Штампарија

добро сортирана словима шарама, клишетима, линијама, великом шнел машином и асталским бо-стоном продаје се по врло повољној цени.

За цену и погодбу обратити се Жики Ј. Соларовићу у Алексинцу.

3-3

КАРБИДА

може се добити само код Николе Јовановића, Стари Телеграф--Београд

Има око 300 половних цакова.

3-3

Продаја ангро по умереној цени радња

Живана Тодоровића

Дворски лиферант на Теразијама

кафу, пиринач, чај, енглески, бонбоне, бисквит рум, коњак, сендајт сапун, цигуре, црни лаф, сардине и друге конзерве и сву осталу колонијалну деликатесну робу у стану Обилићев венац бр. 3.

3-3

„Пијемонт“ прима огласе по најумеренијој цени.

Наш добри и непрежаљени

— Сима Николић

трговац београдски, члан фирме „Мајсторовић и Николић“

умро је после дужега боловања 10. овог месеца у Младеновцу и пренесен је у Београд и схрањен у породичној гробници.

Извештавамо о овоме по нас превеликом губитку наше рђаке и пријатеље, молимо их за тихо саучешће.

До гроба уцвељени: супруга *Стијојанка*; брат *Петар Николић* трговац из Младеновца; синовици *Никола и Сима*; синовнице *Јелена, Вукосава и Даница*; снаје *Видосава и Јелица С. Мајсторовићка* и остала многобројна породица.

1-3

Потпуно нова реновирана штампарија

Телефон 15-91.

Телефон 15-91.

„ПИЈЕМОНТ“

у својој сопственој згради
Краља Александра бр. 12.

Снабдевена потпуно најновијим словима, шарама, линијама и свим могућим штампарским машинама и бојама.

Са две најновијег система „LINO-TYP“ СЕЦ-МАШИНАМА

Прима на израду: Књиге, разна дела, протоколе, ценовнике, јеловнике, свадбене позивнице, вереничке карте, у разним форматима плакате, биоскопске програме, улазнице, визиткарте, као и разне друге штампарске послове.

ПОТПУНО ЧИСТА И БРЗА ИЗРАДА.

О солидности и умереним ценама, као и о самој изради ма каквог штампарског посла штампарија „Пијемонт“ ставља на расположење публици да се и сама о свему лично увери.

ЦЕНЕ СУ ВРЛО УМЕРЕНЕ.

Прима на израду све могуће штампарске послове